

фії розвивалася під впливом спочатку «антропол.» (1980-ті роки), а потім «лінгвістичного» та «культ.» (1990-ті роки) «поворотів».

Г. Крушельницька

Блок, Марк (фр. Marc Leopold Benjamin Bloch) (06.07.1886 — 16.06.1944). Фр. історик, філософ, видавець і ред. (разом із Л. Февром) журн. «Аннали», засновник «нової іст. науки» й *Анналів шк.* Навчався у Вищій нормальній шк. у Парижі (1904–1908), студював історію і географію в Лейпцигу й Берліні (1908–1909). З 1912 р. викладав у ліцеях Монпельє, Ам'єна. У 1913 р. видано його першу монографію «Іль-де-Франс: Країна навколо Парижа». Протягом Першої світової війни перебував на військ. службі, отримав звання капітана, кілька бойових нагород. З 1919 р. проф. Страсбурзького ун-ту. У 1929 р. разом із Л. Февром започаткував журн. «Аннали екон. та соц. історії». З 1936 р. проф. екон. історії в Сорбонні. З 1939 р. мобілізований і відправлений у діючу армію, у лавах якої пережив розгром 1940 р. і дюнкерську евакуацію. Своє ставлення до цих трагічних подій виклав у книзі «Дивна поразка», опублікованій посмертно (1946). Під час нацистської окупації Франції брав активну участь у русі Опору, де став керівником філії в Ліоні. У 1944 р. заарештований і розстріляний гестапівцями.

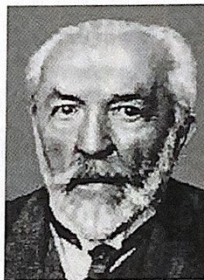
Осн. пр.: «Королі і серви: розділ з історії епохи Капетингів» (1920), «Королі-чудотворці» (1924), «Характерні риси французької аграрної історії» (1931), «Феодальне суспільство» (1939–1940), «Апология історії, або Ремесло історика» (1949).

Б. — соц. історик. Сфера його інтересів — сусп-во середньовічної Європи, зокрема матер. життя й аграрна історія. Його праця «Феод. сусп-во» містить комплексний аналіз середньовічного соціуму, що висуває Б. на провідні позиції не тільки у фр., а й у західній медієвістиці. Докладав зусилля для об'єднання вчених різних спеціальностей на шпальтах «Анналів» задля творення міждисциплінарної «науки про людину».

Методол. міркування щодо іст. дослідження, морально-етичного значення іст. науки Б. виклав у праці «Апология історії, або Ремесло історика», яку писав у підпіллі. У ній він проголосив нові принципи історико-антропол. методу, оскільки історія — не вивчення минулого, а наука про людей у часі. Б. рішуче відмовився від подієвої історії та схиляння перед фактами. В основі дослідження має лежати сформульована істориком проблема. За історією-проблемою вбачався ідеал «інтегральної історії» — узагальнення всіх аспектів людської активності, що дасть змогу побачити людину через аналіз ширших соц. явищ: політики, економіки, психології, духовн. світу тощо. Метод історика знаходить своє вираження й у добірї джерел, і в спо-

собі їх інтерпретації. Б. пориває з традицією позитивістської історіографії, заперечує, що функція історика зводиться до ролі пасивного реєстратора архів. одиниць, оповідача текстів. Здобуття іст. іст. потрєбує максимально активного звернення до пам'яток. За Б., дослідження починається з окреслення проблеми і розробки попереднього списку питань, які дослідник хоче поставити джерелам. Новацією його підходу стало також застереження проти анахронізації джерел, тобто проектування на минуле способів мислення та світосприйняття самого історика — людини ХХ ст. Б. незмінно дотримувався сформульованого ним закону чесності, який зобов'язує кожного історика не висувати жодних положень, які не можна було б перевірити.

О. Драч

Бобжинський, Міхал (пол. Michał Hieronim Bobrzyński) (30.09.1849 — 03.07.1935). Польськ. правник, історик, політик. Народився у міщанській родині, навчався 1859–1867 рр. у гімназії Св. Анни, пізніше — на правничому ф-ті Ягеллонського ун-ту. У 1872 р. захистив докторат, а в 1873 р. —

габілітацію, присвячену Нешавським статутам Казимира IV Ягеллончика 1454 р. У 1875 р. захистив габілітацію з нім. права. Вивчав нім. право в ун-тах Берліна і Страсбурга. З 1877 р. — проф. історії польськ. і нім. права в Ягеллонському ун-ті. Б. вважається співтворцем Краків. іст. шк. З 1878 р. — член Академії знань (Akademii Umiejętności), почесний член Познанського т-ва любителів наук. У 1893 р. став почесним проф. історії польськ. і нім. права у Львів. ун-ті. З 1878 р. був директором Крайового архіву актів гродських і земських у Кракові. У 1890–1901 рр. виконував функції віцеголови Крайової шкільної ради, докладаючи зусиль для розбудови народного шкільництва Галичини і заснування однокласних сільських шкіл. Б. займався політ. діяльністю в Австро-Угорщині, був керівником політ. партії «станчиків» (краків. консерваторів). У 1885 р. обраний послом Крайового сейму у Львові і Державної ради у Відні. Після вбивства намісника А. Потоцького і необхідності для Відня пошуку компромісів з українцями напередодні Першої світової війни був призначений намісником Галичини (1908–1913), причому Б. — єдиний з австр. намісників, що не мав шляхетського походження. У 1915 р. політик заснував Лігу польськ. державності. У 1917 р. був міністром Австро-Угорщини у справах Галичини, здійснював заходи щодо сеймової реформи і досягнення угоди з українцями.

Осн. пр.: «Про Нешавське законодавство Казимира Ягеллончика» (1873), «Історія Польщі в нарисі» (1879), «Про поділ польської історії на періоди» (1880), «Відновлення польської держави» (1920–1925).